

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius,
tel.: (8 5) 271 7154 / 271 7178, faks. (8 5) 271 8551, el. p. bendrasisd@vrm.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188601464

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-06-30 Nr. 10-3282

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO NR. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 IR 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija teikia Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektas parengtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos 2019 m. lapkričio 20 d. rezoliuciją „Dėl gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo“, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. gruodžio 19 d. Antikorupcinio vertinimo išvadą dėl pilietybės atkūrimo proceso, Jungtinių Tautų Vyriausiojo pabėgėlių komisariato (toliau – JTVPK) rekomendacijas dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo, Lietuvos Respublikos teismų priimtus sprendimus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, taip pat siekiant aiškiai ir nuosekliai reglamentuoti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo nuostatas.

Įstatymo projektas parengtas siekiant:

1) papildyti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme nurodytus atvejus, kai Lietuvos Respublikos pilietis gali būti kartu ir kitos valstybės pilietis: asmuo, kuriam nesukako 20 metų ir kuris gimdamas įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę, o kitos valstybės pilietybę, iki jam sukako 18 metų, įgijo ne gimdamas. Toks asmuo galės per 2 metus savarankiškai apsispręsti, kurios valstybės pilietis jis nori būti;

2) išplėsti asmenų, gimimu įgyjančių Lietuvos Respublikos pilietybę, grupę, ir nustatyti, kad visų teisėtai Lietuvos Respublikoje gyvenančių asmenų be pilietybės gimę vaikai gimimu įgytų Lietuvos Respublikos pilietybę, ir taip užtikrinti, kad gimstantys vaikai turėtų pilietybę;

3) patikslinti priesaikos Lietuvos Respublikai procedūras ir tvarką, numatant išimtis, kada reikalavimas prisiekti Lietuvos Respublikai netaikomas, taip pat nustatant terminą, per kurį asmenys privalo atsisakyti turimos kitos valstybės pilietybės;

4) nustatyti, kad visos prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės padavimo ir nagrinėjimo procedūros būtų vykdomos per vieną instituciją – Migracijos departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Įstatymo projekto numatomo teisinio reguliavimo tikslai, priemonės, pasekmės nurodyti aiškinamajame rašte.

Įstatymo projektas neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatom.

Įstatymo projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai. Įstatymo projektas ir aiškinamasis raštas patikslinti pagal minėtų institucijų pastabas ir pasiūlymus, o argumentai dėl pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta, pateikiami derinimo pažymoje.

Rengiant Įstatymo projektą įvertinti Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos 2020 m. gegužės 27 rezoliucijoje „Dėl gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo“ pateikti pasiūlymai. Taip pat gautos Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos ir JTVPK rekomendacijos, kurios įvertintos tikslinant Įstatymo projektą (patikslinta Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo 15 straipsnio 2 dalis, papildyta Pilietybės įstatymo 18 straipsnio 4 dalis).

Įstatymo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), kur su juo gali susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė. Kitų konsultavimosi su visuomene būdų nenumatoma.

Įstatymo projektą parengė Vidaus reikalų ministerijos Migracijos politikos grupės (vadovė Aušra Grikevičienė, tel. (8 5) 271 7078) patarėja Daiva Vežikauskaitė (tel. (8 5) 271 7261) ir patarėja Rūta Jasulaitienė (tel. (8 5) 271 8897).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 14 lapų.
2. Aiškinamasis raštas, 9 lapai.
3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos raštas ir rezoliucija, 3 lapai.
5. Suinteresuotų institucijų išvadų kopijos, 9 lapai.
6. JTVPK rekomendacijos ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pasiūlymai, 12 lapų.
7. Derinimo pažyma, 11 lapų.

Teisingumo ministras, pavaduojantis
vidaus reikalų ministrę

Elvinas Jankevičius

Daiva Vežikauskaitė, tel. (8 5) 271 7261, el. p. daiva.vezikauskaite@vrm.lt
Rūta Jasulaitienė, tel. (8 5) 271 8897, el. p. ruta.jasulaitiene@vrm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
El. p. bendrasisd@vrm.lt

2020-05-15 Nr. 4-01-3512
Į 2020-05-07 Nr. 1D-2307

DĖL PILIETYBĖS ĮSTATYMO 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 IR 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Specialiųjų tyrimų tarnyba gavo pateiktą derinti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. 20-6597¹ (toliau – Projektas).

Projekto aiškinamajame rašte ir Projekto rengėjo lydraštyje nurodyta, kad Projektas parengtas, atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos 2019 m. gruodžio 19 d. antikorupcinio vertinimo išvadą dėl pilietybės atkūrimo proceso. Pažymime, kad Projekte numatomas teisinis reguliavimas įgyvendins tik antikorupcinio vertinimo išvados² 6.2 punkte pateiktą pastabą ir pasiūlymą.

Susipažinę su Projektu pastabų ir pasiūlymų neturime.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Olga Meškienė, tel. 8 706 63 347, el. p. olga.meskiene@stt.lt

¹ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/71f47111905011eaa51db668f0092944?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=b954d3bf-0898-48ff-8779-8684a8f287a6>.

² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/20660541222611eab86ff95170e24944?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=387fae73-daef-49c4-864e-181df5623219>.

Tikime laisve

1990 KOVO 11

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO
KANCELIARIJA**

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai
Šventaragio g. 2, 01510
Vilnius

2020-05-15 Nr. 2D-2511
Į 2020-05-07 Nr.8D-1977

DĖL NUOMONĖS PATEIKIMO

Teikiame nuomonę dėl Jūsų pateikto svarstyti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas).

Iš esmės pritariame Projektu Lietuvos Respublikos pilietybės įstatyme siūlomam įtvirtinti teisiniam reguliavimui.

Kartu teikiame toliau nurodytas pastabas dėl kai kurių Projekto nuostatų.

I. Nepritariame Projekto 13 straipsnio 3 dalyje Pilietybės įstatyme įtvirtinti siūlomoms nuostatomis. Projekto 13 straipsnio 3 dalyje siūlomas Pilietybės įstatymo 37 straipsnio, kuriame įtvirtinamos prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės padavimo bendrosios taisyklės, papildymas 7 dalimi: „Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės pateikimo, priėmimo, nagrinėjimo tvarką, prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės nagrinėjimo nutraukimo atvejus ir Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentų rengimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

Pilietybės įstatymo 29 straipsnyje nustatyta:

„Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentus rengia, pilietybės klausimus pagal jiems nustatytą kompetenciją nagrinėja ir sprendžia:

- 1) Respublikos Prezidentas;
- 2) Pilietybės reikalų komisija;
- 3) vidaus reikalų ministras;
- 4) Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija;
- 5) Vilniaus apygardos administracinis teismas.“

Taigi Pilietybės įstatymą papildžius Projekte siūloma nuostata dėl įgaliojimų Vyriausybei suteikimo, pastaroji galėtų priimti ir tokią tvarką, kurioje būtų reguliuojamas pilietybės klausimų

nagrinėjimas Pilietybės reikalų komisijoje (pagal Pilietybės įstatymo 31 straipsnio 1 dalį būtent Respublikos Prezidentas tvirtina Pilietybės reikalų komisijos reglamentą) ar atitinkamų klausimų nagrinėjimas, kurį atlieka Respublikos Prezidentas, įgyvendindamas jam suteiktus konstitucinius įgaliojimus teikti Lietuvos Respublikos pilietybę. Tokiu atveju nebūtų paisoma konstitucinio valdžių padalijimo principo, taip pat būtų įsiterpta į Respublikos Prezidento konstitucinius įgaliojimus

Šiame kontekste pažymėtina, kad Vyriausybei analogiškai negali būti įstatymu pavesta nustatyti ir su pilietybės suteikimu susijusių klausimų nagrinėjimo, atliekamo Vilniaus apygardos administraciniame teisme, tvarką.

Todėl minėta Projekto 13 straipsnio 3 dalyje siūloma Pilietybės įstatymo 37 straipsnio 7 straipsnio nuostata, mūsų nuomone, koreguotina, detalizuojant Vyriausybės įgaliojimus.

Siūlytina minėtą nuostatą formuluoti taip: „Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės pateikimo, priėmimo, nagrinėjimo Migracijos departamente ir vidaus reikalų ministro atliekamo nagrinėjimo tvarką, prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės nagrinėjimo nutraukimo atvejus ir Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentų rengimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.“

II. Papildomai siūlytina svarstyti Projekto 7 straipsnio 5 dalies nuostatų koregavimą.

Kaip matyti iš susiklosčiusios pilietybės klausimų nagrinėjimo praktikos, kai kurių valstybių piliečiams atsisakyti kitos valstybės pilietybės, įgijus Lietuvos Respublikos pilietybę, dėl objektyvių priežasčių gali užtrukti ilgiau nei Projekto 7 straipsnio 5 dalyje siūlomas bendras 1,5 metų terminas (siūlomas terminas – vieni metai, kuris gali būti Migracijos departamento sprendimu pratęstas dar 6 mėnesiams). Todėl svarstyтина, ar nevertėtų numatyti galimybės Migracijos departamentui papildomai pratęsti šį terminą, asmeniui pateikus motyvuotą prašymą ir patvirtinančius dokumentus ir (ar) duomenis apie tai, kad įstatyme nustatytu terminu jis negali atsisakyti kitos valstybės pilietybės.

Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja

Jūratė Šovienė

I.Saudargaitė, tel. 8 706 64 124, el. p. ieva.saudargaite@prezidentas.lt
(originalas nebus siunčiamas)

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT574010051004670211 Luminor Bank AS, banko kodas 40100.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2020-06- Nr.

Į 2020-05-07 Nr. 1D-2307

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMO

Teisingumo ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi derinimui pateiktą Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Pilietybės įstatyme kalbant apie gyvenimą Lietuvoje vartojamos konstrukcijos „nuolatinis gyvenimas“ ir „be pertraukos“, konstrukcijos „laikotarpį (...) nutraukia“ vartojimas Pilietybės įstatymo 2 str. 18 d. suponuotų, kad laisvės atėmimo bausmės atlikimas nutrauktų Lietuvos Respublikoje pragyvento laikotarpio termino skaičiavimą ir jis turėtų būti skaičiuojamas iš naujo. Visgi vertinant aiškinamajame rašte pateiktą informaciją, gali susidaryti įspūdis, kad turimas omenyje tik termino sustabdymas, o ne nutraukimas. Siūlome derinti aiškinamojo rašto teiginius ir Įstatymo projekte vartojamas konstrukcijas, aiškinamajame rašte pagrindžiant tokio reguliavimo nustatymo poreikį.

Tuo pačiu Įstatymo baigiamosiose nuostatose turėtų būti aiškiai pasisakyta dėl pakeitimų šia apimtimi taikymo tiems laisvės atėmimo laikotarpiams, kurie buvo iki pakeitimo įsigaliojimo (įvertinant negaliojimo atgal principą ir pagrindžiant nukrypimo nuo šio principo atvejus).

2. Pastebėtina, kad Pilietybės įstatymo 19 str. 4 d. ir 21 str. 6 d. būtų vartojama nedetalizuota konstrukcija „atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos interesus“, kuri yra abstrakti ir neturinti aiškių vertinimo kriterijų, sudaro prielaidas interpretacijai ir nevienodam aiškinimui bei taikymui. Analogiška problema spręstina ir galiojančiose Pilietybės įstatymo 18 str. 6 d. nuostatose.

3. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad vadovaujantis Vyriausybės įstatymo 29¹ ir 30 str. įstaigas prie ministerijų ir Vyriausybės įstaigas steigia Vyriausybė, todėl konkrečių šių įstaigų pavadinimų nurodymas įstatymuose gali būti laikomas varžančiu Vyriausybės teisę savarankiškai spręsti dėl šių įstaigų steigimo, veiklos ir tinklo formavimo. Atsižvelgiant į tai, siūlytina įvertinti ir pagrįsti Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nurodymą Pilietybės įstatyme.

4. Įvertinant Pilietybės įstatymo pildymą 7 str. 11 p., siūlytina įvertinti, ar neturėtų būti Pilietybės įstatyme nustatyta pareiga ir 7 str. 11 p. nurodytiems asmenims per tam tikrą terminą, iki jiems sukaks 20 m., pateikti dokumentus, įrodančius kitos valstybės pilietybės atsisakymą,

Tikime laisve

1990 KOVO 11

tokių dokumentų nepateikimą laikant pagrindu netekti pilietybės, jei tokie dokumentai būtų nepateikti 20 metų sukakties momentu (Įstatymo projekto 8 str.).

Be to, Pilietybės įstatymo 26 str. tikslinga aiškiai apibrėžti momentą, nuo kurio Pilietybės įstatymo 7 str. 11 p. nurodyti asmenys netenka Lietuvos pilietybės (kai jiems sukanka 20 metų ar kai jie iki to momento nepateikia kitos valstybės pilietybės netekimą įrodančių dokumentų).

5. Lieka neaišku, kokie konkretūs Notariato įstatymo 26 str. nurodyti notariniai veiksmai turimi omenyje Pilietybės įstatymo 27 str. 2 d. nuostatose. Jei kalba eina apie parašo autentiškumo patvirtinimą, kelia abejones pats reikalavimo tikslingumas ir pridėtinė vertė, kadangi to paties asmens (vaiko atstovo) pasirašytas prašymas, išreiškiantis vaiko valią dėl Lietuvos pilietybės įgijimo, būtų laikomas tinkamu ir be notarinio veiksmo. Be to, konstrukcijoje siūlytina kalbėti apie vaiko atstovą (analogiškai kaip tai daroma Pilietybės įstatymo 37 str. 1 d.).

6. Vertinant siūlomas Pilietybės įstatymo 33 str. nuostatas, pastebėtina, kad detalus visų institucijos funkcijų, nurodytų kituose Pilietybės įstatymo straipsniuose, perrašymas atskirame straipsnyje neturi įtakos institucijos įgaliojimų apimčiai ir laikytinas pertekliniu teisėkūriniu veiksmu, kadangi pilnai užtektų konstrukcijos „vykdo kitas šio įstatymo nustatytas funkcijas“ vartojimo.

7. Vertinant Įstatymo projekto 22 str. 3 ir 4 d. nuostatas, lieka neaišku, kurios Pilietybės įstatymo redakcijos taikymas turimas omenyje (atitinkamų santykių atsiradimo metu galiojusios, ar šiuo Įstatymo projektu dėstomos). Jei turima omenyje redakcija su Įstatymo projektu siūlomais pakeitimais, ji, kaip prašymo teikimo metu galiojanti, ir taip turėtų būti taikoma svarstant prašymus, pateiktus po pakeitimų įsigaliojimo (Įstatymo projekto 22 str. 3 d. atveju).

Be to, pastebėtina, kad Įstatymo projekto 22 str. 4 d. nuostatų atveju kyla jų tikslingumo klausimas. Pagal Pilietybės įstatymo 23 str. 9 d. asmenys, kurie, įgydami Lietuvos Respublikos pilietybę, turėjo kitos valstybės pilietybę, prisiekia Lietuvos Respublikai tik po to, kai šio straipsnio 5 dalyje nurodytoms institucijoms pateikia įrodymus, kad jie nėra kitos valstybės piliečiai. Reikalavimas pateikti įrodymus apie kitos valstybės pilietybės netekimą netaikomas asmenims, kurie pagal šio įstatymo 7 straipsnį gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės piliečiai (jiems atsisakyti pilietybės nereikia). Reikalavimas pateikti įrodymus apie kitos valstybės pilietybės netekimą netaikomas tais atvejais, kai kitos valstybės teisėje nenustatyta jos pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrų arba šios procedūros neatitinka protingumo kriterijų vidaus reikalų ministro sprendimu. Atsižvelgiant į tai, kad vieninteliais atvejais, kuriems Įstatymo projekto 22 str. 4 d. nuostata galėtų būti aktuali, jau iki priesaikos buvo nustatyta, kad kitos valstybės teisėje nenustatyta jos pilietybės atsisakymo ar netekimo įgijus kitos valstybės pilietybę procedūrų arba šios procedūros neatitinka protingumo kriterijų pagal Pilietybės įstatymo 23 str. 9 d., siūlome įvertinti, ar Įstatymo projekto 22 str. 4 d. nuostatų realizavimas nesukels papildomos administracinės naštos, nesant realios pridėtinės vertės.

8. Pilietybės įstatymo 23 str. 13 d. antroji pastraipa dėstyta kaip savarankiška numeruota straipsnio dalis, kadangi Teisėkūros pagrindų įstatymo 13 str. 2 d. nenumato tokios įstatymo struktūrinės dalies kaip straipsnio dalies pastraipa. Atsižvelgus į šią pastabą, turės būti peržiūrėtos Įstatymo projekte teikiamos nuorodos į 23 str. 13 d.

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

Darius Trinkūnas, (8 5) 266 2912, el. p. darius.trinkunas@tm.lt
Petras Butrimas, (8 5) 2662888, el. p. petras.butrimas@tm.lt
Ričard Dzikovič, (8 5) 2662939, el. p. ricard.dzikovic@tm.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J.Tumo-Vaižganto g. 2, LT-01108 Vilnius, tel.: (8 5) 236 2444, (8 5) 236 2400,
faks. (8 5) 2362626, el. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų
ministerijai

2020-05- Nr. (25.2.1.)-
Į 2020-05-07 Nr. 20-6597 (TAIS)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, pagal kompetenciją įvertinusi Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktą Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. IX-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – įstatymo projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalies

Siūlomas keičiamo Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 2 straipsnio papildymas 6¹ dalimi nustatytų papildomą reikalavimą pilietybei atkurti ir sumažintų asmenų, galinčių pretenduoti į pilietybės atkūrimą, ratą. Manytume, kad tokia esminė keičiamo įstatymo pataisa aiškinamajame rašte turėtų būti pagrįsta išsamiau. Pataisos poreikis turėtų būti labiau susietas su aktualia prašymų dėl pilietybės atkūrimo problematika ir pagrįstas išsamesne informacija apie teismų praktiką šioje srityje. Užsienio reikalų ministerijos nuomone, tolesnis tokios nuostatos svarstymas galimas tik įvertinus šio papildomo reikalavimo nustatymo galimą neigiamą poveikį Lietuvos diasporos politikai.

2. Dėl įstatymo projekto 13 straipsnio 2 dalies

Siūlome 37 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip:

„2. Asmenys, gyvenantys Lietuvos Respublikoje, prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, **asmeniškai arba per įgaliotą ar kitą teisėtą atstovą**, paduoda per Migracijos departamentą. Asmenys, gyvenantys užsienyje, prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės, **gavę Migracijos departamento patvirtinimą, kad prašymą pagrindžiantys dokumentai yra priimtinti, asmeniškai paduoda** gali paduoti per Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigas. Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos gautus ~~asmenų, nuolat gyvenančių užsienyje,~~ prašymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės perduoda Migracijos departamentui.”

Pasiūlymą grindžiame šiais argumentais:

Keičiamame įstatyme siūlome išskirti dvi galimybes visiems asmenims pateikti prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės (toliau – prašymas) – asmeniškai arba per teisėtą atstovą

Migracijos departamente, kai prašymas teikiamas Lietuvoje, tačiau palikti tik vieną galimybę užsienyje gyvenantiems asmenims, pageidaujantiems prašymą teikti per Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje (toliau – konsulinė įstaiga) – prašymą teikti tik asmeniškai.

Kartu siūlome, kad asmuo konsulinei įstaigai prašymą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės ir jį pagrindžiančius dokumentus galėtų pateikti tik gavęs Migracijos departamento patvirtinimą, kad prašymas ir jį pagrindžiantys dokumentai yra priimtini.

Šį pasiūlymą teikiame įvertinę konsulinių įstaigų praktiką priimant asmenų prašymus dėl pilietybės bei atsižvelgdami į tai, kad Migracijos departamentas yra dokumentus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės nagrinėjanti, priimanti sprendimus bei teikianti siūlymus institucija. Todėl tik Migracijos departamentas gali tinkamai įvertinti pateiktų prašymų ir dokumentų priimtinumą. Taip išvengtume pasitaikančių klaidų priimant dokumentus, papildomo susirašinėjimo tarp Migracijos departamento ir konsulinių įstaigų bei prašymo nagrinėjimo procedūros stabdymo. Asmeniui nereikėtų pakartotinai atvykti į konsulinę įstaigą dėl papildomų dokumentų pateikimo.

Atkreipiame dėmesį, kad konsuliniai pareigūnai, ypač dirbantys Pietų Amerikos ir Afrikos valstybėse, neretai pastebi, kad Lietuvos Respublikos pilietybę atkūrę asmenys, teikiantys prašymus dėl asmens tapatybės ir pilietybės patvirtinančių dokumentų išdavimo (o vėliau – ir šių dokumentų keitimo), neretai prisipažįsta, kad nėra buvę Lietuvoje ir neplanuoja ten vykti, jokių sąsajų su Lietuva neieško ir šia šalimi nesidomi, o pagrindine paskata pilietybei atkurti jiems yra Lietuvos Respublikos paso ir jo teikiamų privilegijų keliaujant į užsienio valstybes gavimas. Kai toks asmuo kreipiasi į konsulinę įstaigą, jam visada suteikiama kuo išsamesnė informacija apie Lietuvą, vietos užsienio lietuvių bendruomenę ir jos veiklą, jis pakviečiamas dalyvauti konsulinės įstaigos renginiuose, skirtuose lietuvių išsaugoti. Manome, kad lietuviškumo išsaugojimas ir puoselėjimas yra pilietiškumo pagrindas, todėl konsulinės įstaigos ir asmens, siekiančio Lietuvos Respublikos pilietybės, kontaktas yra tikslingas.

Atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos pilietybės instituto svarbą ir siekdami išvengti formalaus požiūrio į pilietybės atkūrimą, kartu siekiant stiprinti pilietybę atkuriančio asmens tiesioginį ryšį su Lietuva, siūlytume svarstyti galimybę keičiamame įstatyme nustatyti reikalavimą, kad visi asmenys, sukakę 18 metų prašymo dėl pilietybės atkūrimo ir jį pagrindžiančių dokumentų originalus turėtų pateikti ar sprendimus dėl pilietybės atkūrimo atsiimti asmeniškai Migracijos departamente. Manytume, kad reikalavimas asmenims pilietybės atkūrimo tikslu atvykti į Lietuvą būtų racionalus ir pagrįstas potencialaus piliečio atžvilgiu – tokia prievolė suteiktų jam galimybes susipažinti su Lietuva, jos istorija ir kultūra, o galbūt ir paskatintų jį dalyvauti užsienio lietuvių bendruomenės veikloje. Kartu manytume, kad tokia nuostata būtų tinkama pagarbos Lietuvos Respublikos pilietybės institutui išraiška.

3. Dėl įstatymo projekto 13 straipsnio 3 dalies

Siekdami mažinti administracinę naštą Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir atsižvelgdami į tai, kad prašymų dėl pilietybės priėmimo procese dalyvauja dvi institucijos – Migracijos departamentas ir Užsienio reikalų ministerija, o nemaža dalis prašymų pateikiama per Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje (toliau – konsulinės įstaigos), siūlome keičiamo įstatymo 37 straipsnio 7 dalį išdėstyti taip:

„7. Prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės pateikimo, priėmimo, nagrinėjimo tvarką, prašymų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės nagrinėjimo nutraukimo atvejus ir Lietuvos Respublikos pilietybės dokumentų rengimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė **vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras.**“

4. Dėl įstatymo projekto 22 straipsnio 5 dalies.

Atsižvelgdami į ankščiau išdėstytą pasiūlymą, siūlome 22 straipsnio 5 dalį išdėstyti atitinkamai:

„5. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, **vidaus reikalų ministras ir užsienio reikalų ministras** iki šio įstatymo įsigaliojimo priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.”

Ministerijos kancleris

Laimonas Talat-Kelpša

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

2020-05-22 Nr. 18-4635

Į 2020-05-07 Nr. 1D-2307

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas, įvertinęs Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projekte numatytas Pilietybės įstatymo 15 straipsnio 1 dalies pakeitimas, kuriuo siekiama sudaryti galimybę Lietuvos Respublikos pilietybę įgyti Lietuvos Respublikoje nuolat negyvenančių asmenų be pilietybės Lietuvos Respublikos teritorijoje gimusiems vaikams. VSD nuomone, toks teisinis reglamentavimas iš esmės paneigtų pilietybės, kaip ypatingo asmens ir valstybės teisinio santykio, prasmę ir galimai neatitiktų Konstitucijos 12 straipsnio nuostatų.

Pilietybės įstatyme nustatytos pilietybės įgijimo gimstant sąlygos, VSD nuomone, yra neatsiejamos nuo vaiko tėvų ir valstybės teisinio ryšio, nes vaiko tėvai yra atsakingi už savo vaikų tautinės savimonės ugdymą. Pažymėtina, kad reikalavimas vaiko tėvams nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje tam tikrą teisės aktuose nustatytą laiką yra būtinoji prielaida jiems ir jų vaikams integruotis į visuomenę. Atsižvelgiant į tai, manome, kad netaikant reikalavimo vaiko tėvams, kurie yra laikomi asmenimis be pilietybės, nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje, galimai kiltų pavojus, jog Lietuvos Respublikos pilietybė būtų suteikiama asmenims, kurie ateityje neketins gyventi Lietuvos Respublikoje ir kitaip nebus integruoti į Lietuvos Respublikos visuomenę, kas iš esmės prieštarautų Lietuvos Respublikos interesams ir keltų pavojų nacionaliniam identitetui.

Be to, lieka neaišku, kodėl Projekto rengėjo siūlomas Pilietybės įstatymo 15 straipsnio 1 dalies pakeitimas nėra suderinamas su Pilietybės įstatymo 15 straipsnio 2 dalimi, kurioje nustatyta, kad vaikas, kurio vienas iš tėvų yra asmuo be pilietybės, teisėtai nuolat gyvenantis Lietuvos Respublikoje, o kitas nežinomas, yra Lietuvos Respublikos pilietis. Pažymėtina, kad Projekto aiškinamajame rašte nėra nurodyta, dėl kokių priežasčių siekiama įtvirtinti skirtingą teisinį reglamentavimą suteikiant pilietybę gimusiems vaikams, kurių abu tėvai yra asmenys be pilietybės ir gimusiems vaikams, kurių vienas iš tėvų yra asmuo be pilietybės, o kitas nežinomas.

2. Pilietybės įstatymo 18 straipsnyje nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos pilietybę teikiama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos interesus, o Projekte šį reikalavimą siūloma įtvirtinti ir Pilietybės įstatymo 19 ir 21 straipsniuose. Atsižvelgiant į tai, bei siekiant teisinio nuoseklumo, siūlome apsvarstyti galimybę Pilietybės įstatymo 9 straipsnį papildyti nuostata, kad Lietuvos Respublikos pilietybė atkurama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos interesus.

Direktoriaus pavaduotojas,
einantis direktoriaus pareigas

Vaidotas Mažeika

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ
BENDRUOMENĖS KOMISIJA**

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel. (8 5) 239 6720 Faks. (8 5) 239 6289 El. p. prim@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

2020-06-02 Nr. S-2020-2526

DĖL KOMISIJOS REZOLIUCIJOS

Siunčiame Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos (toliau – Komisija) 2020 m. gegužės 27 d. vykusiam posėdyje priimtą rezoliuciją „Dėl gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo“ kopiją.

Vadovaudamiesi Komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. gruodžio 7 d. nutarimu Nr. XIII-867 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimas ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos nuostatų patvirtinimo“ 31 punktu, maloniai prašome iki 2020 m. rugsėjo 5 d. informuoti Komisiją apie priimtus sprendimus dėl rezoliucijoje išdėstytų pasiūlymų.

PRIDEDAMA. Rezoliucijos kopija, 2 lapai.

Pagarbiai

Komisijos pirmininkas

Antanas Vinkus

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO IR PASAULIO LIETUVIŲ
BENDRUOMENĖS KOMISIJA

REZOLIUCIJA
DĖL GIMIMU ĮGYTOS LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIETYBĖS IŠSAUGOJIMO

2020 m. gegužės 27 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisija,

išklausiusi Komisijos narės Lauros Vidžiūnaitės, Komisijos narės, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrės Ritos Tamašunienės pasisakymus ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Europos teisės departamento direktoriaus Karolio Dieninio pranešimą;

atkreipdama dėmesį į tai, kad 2019 m. gegužės 12 d. vykusiam referendume dėl pilietybės išsaugojimo daugiau negu 73 procentai balsavusiųjų pasisakė „už“;

siūlo Respublikos Prezidentui, Lietuvos Respublikos Seimui ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei parengti ir priimti Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo pataisas, kad būtų:

1) sudaryta galimybė išsaugoti Lietuvos Respublikos pilietybę įgijus kitos valstybės pilietybę, kai asmuo atitinka šiuos papildomus tris atskirus atvejus:

a) yra asmuo, įgijęs Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 d., arba yra šio asmens palikuonis;

b) yra asmuo, kuris gimdamas įgijo Lietuvos Respublikos pilietybę, o kitos valstybės pilietybę įgijo iki jam sukako 18 metų, ne gimdamas;

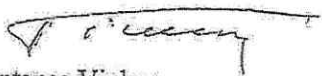
c) yra asmuo, kuriam Respublikos Prezidentas išimties tvarka išsaugojo gimimu įgytą Lietuvos Respublikos pilietybę, jam tapus kitos valstybės piliečiu;

2) nustatyta tvarka, kad kiekvienu konkrečiu atveju prieš priimant sprendimą dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo būtų atsižvelgta į naujausius Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimus pilietybės netekimo klausimu ir įvertintos pilietybės netekimo individualios pasekmės to asmens šeimai, karjerai ir kitoms jo teisėms;

kreipiasi į Lietuvos Respublikos Seimo Žmogaus teisių komitetą apsvarstyti ir pateikti pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos pilietybės netekimo ir išsaugojimo žmogaus teisių požiūriu ir galimos diskriminacijos;

prašo Respublikos Prezidento kartu su Lietuvos Respublikos Seimu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybe inicijuoti teisininkų, mokslininkų ir visuomenės diskusijas dėl galimų Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo, įgijus kitos valstybės pilietybę, klausimo sprendimų ir kuo plačiau jas viešinti.

Komisijos pirmininkas

Antanas Vinkus

Komisijos pirmininkas

Rimvydas Baltaduonis

UNHCR Regional Representation for Northern Europe

Sveavägen 166, 15th fl.
SE-11346 Stockholm
Sweden

Tel.: +46 10 10 12 800
Email: swesf@unhcr.org

20 May 2020

Notre/Our code: 49/RRNE/2020

RE: UNHCR Observations on the Draft Law Amending the Law of the Republic of
Lithuania on Citizenship (No 20-6597)

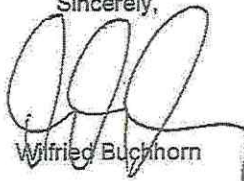
Dear Vice-Minister,

Attached please find UNHCR observations on the Draft Law Amending the Law of the
Republic of Lithuania on Citizenship (No. No 20-6597).

On behalf of UNHCR I would like to express appreciation for the constructive dialogues with
the Ministry of the Interior of the Republic of Lithuania and thank you for consideration of this
important matter.

We remain at your disposal for any clarifications.

Sincerely,

Wilfried Buchhorn

Deputy Regional Representative

Mr Tautvydas Tamulevičius Vice-Minister of the Interior of the Republic of Lithuania	
--	--

UNHCR Observations on the proposal for a Draft Law amending the Law of the Republic of Lithuania on Citizenship (Reg. No 20-6597)

I. Introduction

1. The United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) Representation for Northern Europe (RNE) appreciates the opportunity to present its comments to the proposal for a Draft Law Amending the Law of the Republic of Lithuania on Citizenship (hereinafter – ‘Law Proposal’).
2. UNHCR offers the following comments in its capacity as the Agency entrusted by the UN General Assembly with a global mandate to provide protection to stateless persons worldwide and for preventing and reducing statelessness.¹ The General Assembly has specifically requested UNHCR “to provide technical and advisory services pertaining to the preparation and implementation of nationality legislation to interested States”.² It has also entrusted UNHCR with the specific role foreseen in article 11 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness.³
3. Furthermore, UNHCR’s Executive Committee has requested UNHCR to provide technical advice with respect to nationality legislation and other relevant legislation with a view to ensuring adoption and implementation of safeguards, consistent with fundamental principles of international law, to prevent the occurrence of statelessness which results from arbitrary denial or deprivation of nationality.⁴ It further requested UNHCR to undertake “targeted activities to support the identification, prevention and reduction of statelessness and to further the protection of stateless persons”.⁵
4. UNHCR thus has a direct interest in national legislation of countries impacting on the prevention or reduction of statelessness and protection of stateless persons, including implementation of safeguards contained in international human rights treaties, as well as those set out in the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons⁶ (1954 Convention) and the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness⁷ (1961 Convention).

¹ UN General Assembly, *Office of the United Nations High Commissioner for Refugees: resolution / adopted by the General Assembly*, 9 February 1996, A/RES/50/152, available at: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3b00f31d24.html>. Reiterated in subsequent resolutions, *inter alia*, UN General Assembly Resolution A/RES/61/137 of 25 January 2007, available at: <https://www.refworld.org/docid/45fa902d2.html>, UN General Assembly Resolution A/RES/62/124 of 24 January 2008, available at: <https://www.refworld.org/docid/47b2fa642.html> and UN General Assembly Resolution A/RES/63/148 of 27 January 2009, available at: <https://www.refworld.org/docid/52fb51bb4.html>.

² UN General Assembly Resolution A/RES/50/152, see above footnote 1, para. 15.

³ Article 11 of the 1961 Convention provides for the creation of a “body to which a person claiming the benefit of this Convention may apply for the examination of his claim and for assistance in presenting it to the appropriate authority.”

⁴ Executive Committee of the High Commissioner’s Programme, *Conclusion on Identification, Prevention and Reduction of Statelessness and Protection of Stateless Persons No. 106 (LVII)* - 2006, 6 October 2006, No. 106 (LVII), paras. (i) and (j), available at: <https://www.refworld.org/docid/453497302.html>.

⁵ *Ibidem*, para. (a).

⁶ Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Konvencijos dėl pilietybės neturinčių asmenų statuso ratifikavimo VIII-1475 1999-12-14, available at: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.92596?ifwid=-y3rq83i2h>

⁷ Lietuvos Respublikos Seimas, Lietuvos Respublikos įstatymas dėl Jungtinių Tautų konvencijos dėl asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimo ratifikavimo, XII-268 2013-05-09, available at: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.450742?ifwid=-y3rq83if5>.

II. General observations

5. UNHCR notes that the Law Proposal, as outlined in the Explanatory Note⁸, *inter alia* aims at "broadening the group of persons acquiring the citizenship of the Republic of Lithuania by birth providing that children born to legally residing stateless persons shall acquire the citizenship of the Republic of Lithuania hence ensuring that children have citizenship at birth".⁹ The Explanatory Note goes on to underline that the relevant amendments are intended to implement the UNHCR recommendations on the reduction of statelessness.¹⁰ UNHCR also observes that the Law Proposal encompasses several other provisions of relevance for stateless persons, notably those addressing the conditions for naturalization and other citizenship related procedures.
6. UNHCR encourages all States whose legislation does not contain full safeguards against statelessness at birth to ensure that any child born on their territory who would otherwise be stateless will acquire the nationality of the State of birth. In this respect, UNHCR takes note of the commentary contained in the Explanatory Note which maintains that the legislative initiative should "ensure the right to nationality".¹¹
7. Nevertheless, in the below observations, UNHCR would like to raise several issues that would have to be addressed in order to align the Law proposal fully with the provisions of the 1954 and 1961 Conventions. Furthermore, taking this opportunity, UNHCR invites the Lithuanian authorities to consider other amendments to the legislative framework with a view to facilitating naturalization of stateless persons and refugees and as specified below further alignment of national legislation to the provisions of the international law.
8. In the present comments, the terms 'nationality' and 'citizenship' are used interchangeably.

III. Specific observations

Prevention of Statelessness at Birth (Articles 3 and 4 of the Law Proposal)

9. The Law proposal introduced a new text for Article 15 (1) of the Law on Citizenship as follows:

"A child of stateless persons who are legally resident (lith. teisėtai gyvenančių) in the Republic of Lithuania shall be a citizen of the Republic of Lithuania, irrespective of whether he was born in or outside the territory of the Republic of Lithuania, provided he has not acquired citizenship of another state at birth."

If compared to the current version of the provision, the amendment eliminates the requirement of permanent legal residence, hence expanding the scope of the provision *ratione personae*.

10. UNHCR understands that the proposed amendment intends to implement a pledge made by Lithuania at the High-Level Segment on Statelessness (HLS) marking the mid-way point of UNHCR's #IBelong Campaign to end statelessness within 10 years which reads as follows:

⁸ Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 2, 7, 15, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 29, 33, 37, 38, 39, 40, 41, 41¹, 42, 43 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto, available at <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/1f2a2d70905111eaa51db668f0092944?positionInSearchResults=8&searchModelUUID=ba6c563f-a2ef-4535-8e0c-0770f4ae7320>

⁹ *Ibid.*, page 1

¹⁰ *Ibid.* page 1 and 4.

¹¹ *Ibid.* page 4.

*"To amend the Law on Citizenship and ensure that citizenship of Lithuania is granted to children born in the territory of Lithuania if their parents are stateless persons holding a residence permit, permanent or temporary."*¹²

11. UNHCR further notes that the Law Proposal provides for a revised Article 18 (4) of the Law on Citizenship. The proposed amendment exempts children applying for the Lithuanian citizenship from the requirements to pass examinations in the Lithuanian language and the fundamentals of the Constitution of the Republic of Lithuania and to have legal means of subsistence. We understand that this provision is linked *inter alia* with the current Article 18 (2) of the Law on Citizenship which reads as follows:

"A stateless person who was born in the territory of the Republic of Lithuania may be granted citizenship of the Republic of Lithuania, provided he has been legally permanently resident in the Republic of Lithuania for the last five years, has not acquired citizenship of another state, has the right of residence in the Republic of Lithuania at the time of the application for the granting of citizenship of the Republic of Lithuania and the decision regarding the granting of citizenship of the Republic of Lithuania and meets the conditions listed in points 3, 4, 5 and 7 of paragraph 1¹³ of this Article."

12. It, therefore, appears that the proposed amendments aim at preventing cases of statelessness from arising in two ways. First, they provide for the automatic acquisition of the Lithuanian citizenship at birth by children who are currently excluded from the scope of Article 15 of the Law on Citizenship, i.e. children born to stateless parents who reside in Lithuania with temporary residence permits. Secondly, the amendments ease conditions for accessing the Lithuanian citizenship by way of an application procedure as set out in Article 18 (2) of the Citizenship Law for other children born stateless. It follows that the proposed amendments provide for a combination of modes of the acquisition of the Lithuanian citizenship, where children born to legally resident stateless persons would acquire the Lithuanian citizenship automatically at birth, while other categories of children born stateless would have to follow an application procedure, with eased requirements.
13. UNHCR acknowledges that the proposed amendments enhance access to the Lithuanian citizenship for children born stateless. However, with a view to supporting Lithuania's efforts to fully meet the standards set out in the 1961 Convention and related obligations pursuant to other international human rights treaties to which Lithuania is a State Party, notably the 1989 United Nations Convention on the Rights of the Child¹⁴ (CRC), we recommend considering some further adjustments of the proposed provisions, as specified in details below.
14. First, with regard to the lawful residence condition which is retained in the proposed Article 15 (1) of the Law on Citizenship, UNHCR would like to note that the 1961 Convention permits the requirement of "habitual residence" only. In addition, as explained in the UNHCR Statelessness Guidelines No 4, the notion of habitual residence may not be interpreted to mean lawful residence, and the parents of the child concerned may not be required to possess a specific type of residence in the State.¹⁵
15. Furthermore, the provisions of the 1961 Convention must be read and interpreted in light of the international human rights law. In this respect, Article 7 of the CRC sets out that every child has the right to acquire a nationality, and Article 3 of the CRC further requires that all actions concerning children, including

¹² UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *High-Level Segment on Statelessness: Results and Highlights*, May 2020, page 63, available at: <https://www.refworld.org/docid/5ec3e91b4.html>.

¹³ These conditions are the knowledge of the Lithuanian Language and the foundations of the Constitution, legal means of subsistence and non-applicability of exclusion clauses.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Seimas, *Dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo*, I-983 1995-07-03 available at: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.18370?ifwid=-y3rg82qzc>.

¹⁵ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Guidelines on Statelessness No. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness*, 21 December 2012, HCR/GS/12/04, (UNHCR Guidelines on Statelessness No. 4), paras 36 and 37, available at: <https://www.refworld.org/docid/50d460c72.html>.

in the area of nationality, must be undertaken with the best interests of the child as a primary consideration. The CRC also addresses statelessness through its provisions on non-discrimination (Article 2) and the right of every child to preserve his or her identity (Article 8).

16. A number of General Comments (GC) of the Committee on the Rights of the Child (Committee) help to inform the meaning of the above CRC provisions when applying them to address statelessness. In addition, the Committee has consistently recommended in its Concluding Observations that States Parties review their legislation to ensure that nationality is granted to all children who are stateless or at risk of being stateless.¹⁶
17. It follows that a child must not be left stateless for an extended period of time: a child must acquire a nationality at birth or as soon as possible after birth. This should be ensured regardless of whether the child or his/her parents have lawful residence. In this respect, in its Statelessness Mapping in Lithuania¹⁷, UNHCR recommended to grant all children born on the territory of Lithuania, who would otherwise be stateless, nationality automatically at birth.
18. Secondly, Article 15, in its current and revised versions, applies to children born to parents who either both are stateless (Article 15 (1)) or where one is stateless and the other is unknown (Article 15 (2)). While the Law Proposal eliminates the requirement of permanent residence with respect to the former group, it retains this requirement for children born to parents where one is stateless and the other is unknown. To ensure equal treatment of both groups of children covered by Article 15, we recommend aligning Article 15 (2) with the revised Article (15 (1) of the Law on Citizenship.
19. Furthermore, as outlined in the UNHCR Statelessness Guidelines No 4, children can also be stateless where one or both parents possess a nationality, but neither can confer it upon their children. Restricting the application of Article 1 of the 1961 Convention to children of stateless parents is, therefore, insufficient in light of the different ways in which a child may be rendered stateless.¹⁸
20. For this reason, it is of critical importance to ensure that the national legislative framework contains effective guarantees securing access to nationality for all children who would otherwise be stateless. A lack of such guarantees may lead to new cases of statelessness as a result of gender-biased nationality laws in third countries that may be applicable to some children born in the territory of Lithuania, as well as conflict of nationality laws preventing parents from passing on their foreign nationality to their children who would then become stateless.
21. In this respect, it is worth recalling that today twenty-five countries continue to deny or limit women's right to pass their nationality to their own children on an equal basis with men, including Iraq, Jordan, Lebanon, Kuwait and Syria which all have gender-discriminatory nationality laws in place.¹⁹ Where citizenship is determined exclusively through the father, children can be left stateless where the father himself is stateless, unknown or not married to the mother at the time of birth, or has been unable or unwilling to fulfil the administrative steps to confer his nationality to his children. Women living apart or forcefully separated from their husbands face numerous barriers already in registering their children (especially those born out of wedlock).

¹⁶ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), UN High Commissioner for Refugees (UNHCR) and UNICEF, CRC Convention on the Rights of the Child: Quick Reference Guide - Statelessness and Human Rights Treaties, January 2017, available at: <http://www.refworld.org/docid/58c25eb14.html>.

¹⁷ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Mapping Statelessness in Lithuania*, May 2016, page 88, available at: <https://www.refworld.org/docid/580f649c4.html>.

¹⁸ See supra note 16, UNHCR Guidelines on Statelessness No. 4, para. 18.

¹⁹ See for more details, UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Background Note on Gender Equality, Nationality Laws and Statelessness 2019*, 8 March 2019, available at: <https://www.refworld.org/docid/5c8120847.html>.

22. Conflicts between nationality laws may arise when a child is born to parents from different countries which apply different principles when conferring nationality, either based on descent (*jus sanguinis*) or place of birth (*jus soli*), and depend on whether or not the child was born abroad. A combination of the two principles is often the case and, as a result, a child's birthplace and parentage can entail that neither nationality may be acquired by the child at birth. Therefore, it is of critical importance to ensure that the national legislative framework provides effective response to these situations preventing children from being born stateless in Lithuania.
23. While requiring each States Party "to grant its nationality to a person born in its territory who would otherwise be stateless", Article 1 (1) of the 1961 Convention allows to either grant nationality at birth by operation of law (i.e. automatically) or subsequently upon application.
24. If Lithuania opts to continue granting nationality to some of the persons born on its territory who would otherwise be stateless by application, it then should be done in full compliance with the requirements outlined in Article 1 (1) and (2) of the 1961 Convention and must not have the effect of leaving the child stateless for a considerable period of time. In this respect, it is important to ensure that the application procedure set out in Article 18 (2) of the Law on Citizenship provides that children born stateless on the territory of Lithuania who are not covered by Article 15 guarantees have a non-discretionary right to Lithuanian citizenship. This requirement flows from Article 1 (1) of the 1961 Convention which employs the imperative wording "shall grant its nationality", and indicates with regard to the application procedure that "no such application may be rejected" unless one or more conditions allowed by Article 1 (2) apply.
25. In this respect, UNHCR notes that the application procedure set out in Article 18 (2) of the Law on Citizenship is essentially of discretionary nature. This is because Article 18 (2) stipulates that "a stateless person who was born in the territory of the Republic of Lithuania may be granted citizenship of the Republic of Lithuania", while Article 18 (6) lays down a general principle that persons who meet the eligibility conditions "shall be granted citizenship of the Republic of Lithuania having regard to the interests of the Republic of Lithuania."
26. Furthermore, Article 1 (2) of the 1961 Convention lists exhaustively conditions for granting nationality upon an application.²⁰ UNHCR acknowledges that the proposed amendments to Article 18 (4) eliminate some of the requirements which currently go beyond those permissible under Article 1(2) of the 1961 Convention, i.e. the requirements to pass examinations in the Lithuanian language and the fundamentals of the Constitution and to have legal means of subsistence.
27. The Law Proposal, however, retains the requirement stipulating that the stateless persons concerned must not fall under one or more of the exclusion clauses of Article 22 of the Law on Citizenship. Pursuant to this Article, citizenship of Lithuania may not be granted to persons who (i) prepared, attempted to commit or committed international crimes such as aggression, genocide, crimes against humanity and war crime or criminal acts against the Republic of Lithuania; (ii) prior to coming to reside in Lithuania, were sentenced to imprisonment in another state for a premeditated crime which is a grave crime under laws of Lithuania, or were punished for a grave crime in Lithuania, (iii) in accordance with the procedure laid down by law, are not entitled to obtain a document attesting to the right of permanent residence in Lithuania. UNHCR understands that the latter requirement implies that the applicants may not pose a threat to national security or public order of Lithuania.
28. The above conditions are broader than those permitted under Article 1 (2) of the 1961 Convention, which allows to exclude only those persons who have been convicted of an offence against national security or

²⁰ See supra note 16, UNHCR Guidelines on Statelessness No. 4, paras. 36 - 48.

have been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge. The Convention clause is, therefore, worded narrowly.

29. Furthermore, the condition that the person *has been legally permanently resident* (lith. teisėtai nuolat gyvena) and the condition of *lawful residence at the time of submission of the application* (lith. turi teisę gyventi prašymo pateikimo metu), as required by Article 18 (2) of the Law on Citizenship, are not in accordance with Article 1(2)(b) of the 1961 Convention, by which States may impose a **habitual residence requirement on the child**, but not a lawful residence requirement on the child. "Habitual residence" should be understood as stable and factual residence. In other words, the 1961 Convention does not permit Contracting States to make an application for the acquisition of nationality by individuals who would otherwise be stateless conditional upon lawful residence.²¹
30. For the sake of legal clarity, it would also be preferable to clearly indicate in Article 18 (2) that its application should be without prejudice to Article 18 (4) of the law on Citizenship.
31. In light of the above mentioned, considering that the risk of leaving certain children stateless remains, UNHCR would like to reiterate its recommendation to include in the Law on Citizenship safeguards preventing children from being born into statelessness. In this regard, inserting provisions that clearly provide for automatic grant of Lithuanian nationality at birth to persons born in the territory who would otherwise be stateless are necessary to ensure alignment with the provisions of the 1961 Convention.
32. Should Lithuania retain the combination of modes of acquisition, it is essential that the conditions stateless persons born on the territory are required to fulfill in the application procedure do not go beyond those permitted under Article 1(2) of the 1961 Convention. To that end, the Law Proposal should be adjusted bringing it fully in line with the Convention requirements, as outlined above.

UNHCR recommendations:

UNHCR recommends:

- To include the necessary safeguards against statelessness at birth by providing for the automatic grant of Lithuanian nationality at birth to persons born in the territory who would otherwise be stateless, without requiring their parents to be stateless persons and regardless of whether they or their parents are legal residents.
- If Lithuania opts to continue using a combination of modes of acquisition relying on Article 1 (1) (a) and (b) of the 1961 Convention, the proposed provisions should be adjusted to bring them in full compliance with international law. In particular,
 - ✓ The procedure provided for by Article 18 (2) of the Law on Citizenship should be non-discretionary leading to the mandatory grant of citizenship to persons who fulfill the eligibility conditions;

²¹ UN High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Mapping Statelessness in Lithuania*, May 2016, page 74, available at: <https://www.refworld.org/docid/580f649c4.html>.

- ✓ The eligibility conditions themselves should not go beyond those permitted pursuant to Article 1 (2) of the 1961 Convention. In this respect, the requirements that the person *has been legally permanently resident* (lith. teisėtai nuolat gyvena) and the requirement of *lawful residence at the time of submission of the application* (lith. turi teisę gyventi prašymo pateikimo metu) may not be used as a precondition for granting the Lithuanian citizenship. If Lithuania opts to continue relying on the person's attachment to the state territory, the condition of *habitual residence* (lith. įprastinė gyvenamoji vieta) as set out in Article 1 (2) (b) of the 1961 Convention should be considered instead. Moreover, the full set of exclusion clauses set out in Article 22 of the Citizenship Law may not apply to stateless persons in the application procedure pursuant to Article 18 (2) of the Citizenship Law.
- ✓ Finally, Article 15 (2) should be aligned with the revised Article 15 (1) of the Law on Citizenship, and Article 18 (2) should include a clause clarifying that its application should be without prejudice to Article 18 (4) of the Law on Citizenship.
- Taking into consideration the best interest of the child, to consider reducing the current 5 year period of residence as required by Article 18 (2) of the Law on Citizenship with a view to ensuring that the child acquires the nationality as soon as possible after birth.

Facilitation of naturalization

33. Access to citizenship for refugees through naturalization is addressed in Article 34 of the 1951 Convention Relating to the Status of Refugees (hereinafter – '1951 Refugee Convention'). It reads as follows:

"The Contracting States shall as far as possible facilitate the assimilation and naturalization of refugees. They shall, in particular, make every effort to expedite naturalization proceedings and to reduce as far as possible the charges and costs of such proceedings".

This is predicated on recognition that a refugee required to remain outside of his or her home country should at some point fully integrate into the host society and participate equally in social and political life. A similar provision is found in Article 32 of the 1954 Convention Relation to the Status of Stateless Persons (hereinafter – '1954 Convention').

34. According both to Article 34 of the 1951 Refugee Convention and Article 32 of the 1954 Convention, the word "shall" implies a qualified duty on the Contracting States to facilitate "as far as possible" the naturalization of refugees and stateless persons, without prejudice to sovereign rights of the state. The articles stipulate that "in particular" costs should be reduced and the naturalization procedures expedited. It is, therefore, implied in Article 34 of the 1951 Refugee Convention and Article 32 of the 1954 Convention that the measures taken in order to facilitate naturalization of refugees and stateless persons include *inter alia* the easing of the conditions for naturalization, e.g. by reducing the period of residence required.

35. In this respect, UNHCR notes that refugees and stateless persons are equally required to meet the regular 10 years residence requirement in Lithuania. This is a significant period of time for stateless persons if compared to other EU countries. For example, in Latvia, Italy and Slovenia this is 5 years, in Sweden it is 4 years, whereas in Norway, the Netherlands, Greece, Slovak Republic, Bulgaria and Hungary stateless persons can apply for naturalization after 3 years of residence or registered domicile.
36. UNHCR, therefore, recommends considering the inclusion of new provisions in the Law on Citizenship, which would ease the conditions for naturalization of refugees and stateless persons, e.g. by reducing the period of residence required.

UNHCR recommendation:

UNHCR recommends:

- To reduce the period of residence required pursuant to Article 18 (1) of the Law on Citizenship with respect to refugees and stateless persons.

UNHCR Representation for Northern Europe, May 2020

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS DRAUGIJA

Asociacija, A. Juozapavičiaus 10 A, LT-09311 Vilnius, tel. (8 5) 2628037, faks. (8 5) 2619923, el.p. info@redcross.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190679146

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

Pasiūlymai

Dėl LR Pilietybės įstatymo Nr. XI-1196 pakeitimo įstatymo
2020 05 15 Nr. 83

Lietuvos Raudonasis Kryžius (toliau – LRK), teikiantis teisinę pagalbą sprendžiant asmenų be pilietybės teisinę padėtį Lietuvoje Jungtinių Tautų Vyriausiojo Pabėgėlių Komisarų (toliau – JTVPK) įgyvendinamos asmenų be pilietybės skaičiaus pasaulyje mažinimo programos rėmuose, susipažino su LR pilietybės įstatymo (toliau – PĮ) pakeitimo projektu Nr. 20-6597 (toliau – Įstatymo projektas) ir teikia savo pastabas bei pasiūlymus dėl Įstatymo projekto nuostatų.

Dėl Įstatymo projekto 1 str., kuriuo įtvirtinamas PĮ 2 str. 18 d. pakeitimas

Įstatymo projekto 3 str. numatyta pakeisti PĮ 2 str. 18 d. ir nustatyti, jog asmens pragyventą laikotarpį Lietuvos Respublikoje nutraukia teismo paskirtos laisvės atėmimo bausmės atlikimo laikas.

LRK atkreipia dėmesį, kad priėmus numatytą pakeitimą nepagrįstai būtų apsinkintos užsieniečių, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvos Respublikoje, ir asmenų be pilietybės galimybės kreiptis dėl Lietuvos Respublikos pilietybės.

Praktikoje neretai pasitaiko atvejų, kai užsieniečiai, kurie ieško prieglobsčio priversti pasinaudoti neteisėtais išvykimo iš kilmės valstybės ir atvykimo į prieglobsčio valstybę būdais (neteisėtas sienos kirtimas, pasinaudojimas suklastotais dokumentais). Nepaisant to, kad tokiais atvejais, remiantis tiek 1951 m. Ženevos konvencijos 31 str. 1 d, tiek LR baudžiamojo kodekso 291 str. 1 d. bei vystomą teismų praktiką, prieglobsčio prašytojai gali būti atleidžiami nuo baudžiamosios atsakomybės, tačiau neretai dėl kalbos barjero, Lietuvos prieglobsčio procedūrų neišmanymo, nepasitikėjimu pareigūnais (jeigu kilmės valstybėje persekioti valstybės pareigūnų), ketinimas kreiptis dėl prieglobsčio nebūtinai išsakomas iškart patekus į prieglobsčio valstybę, dėl ko prieglobsčio prašytojams pradedamas ikiteisminis tyrimas, jie atsiduria laisvės atėmimo įstaigose ir yra nuteisiami. Tokiu atveju PĮ pakeitimu nustačius, jog asmens pragyventą laikotarpį Lietuvos Respublikoje nutraukia teismo paskirtos laisvės atėmimo bausmės atlikimo laikas, užsienietis, kuriam suteiktas prieglobstis Lietuvoje susidurtų su papildoma kliūtimi gauti Lietuvos pilietybę,

nors pabėgėlio situacija ir santykis su savo kilmės valstybe, kurioje patirtas persekiojimas, apskritai būna nutrūkęs, ir tokie žmonės *de facto* yra asmenys be pilietybės, kol neįgyja prieglobsčio valstybės pilietybės.

Konvencijos dėl asmenų be pilietybės (toliau – Konvencija) statuso 32 str. numatyta, kad „Valstybės pagal galimybę padeda asmenims be pilietybės asimiliuotis ir natūralizuotis. Jos daro viską, kad pagreitintų natūralizacijos procesą ir kiek įmanoma sumažintų mokesčius ir išlaidas už šias procedūras“. Siūlomų pakeitimų asmenų be pilietybės situacija atvirkščiai būtų tik bloginama ir sunkinama, atidedant pilietybės jiems suteikimą, ir tai prieštarautų Konvencijoje įtvirtintoms nuostatomis. Papildomai pažymėtina, kad teisėto pragyvento laikotarpio neįskaitymas atliekant laisvės atėmimo bausmę, gali būti vertinamas ir kaip dvigubas baudimas – t. y., asmuo ne tik atlieka bausmę už padarytą nusikaltimą, bet ir sulaukia neigiamų pasekmių siekdamas įgyti Lietuvos pilietybę.

Todėl apibendrinus išdėstytas aplinkybes, siekiant mažinti asmenų be pilietybės skaičių Lietuvoje bei palengvinti tokių asmenų ir užsieniečių, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvoje, natūralizaciją bei integraciją, siūlome atsižvelgti į išdėstytus argumentus ir tokio pakeitimo atsisakyti.

Dėl Įstatymo projekto 4 str., kuriuo įtvirtinamas PJ 18 str. 4 d. pakeitimas

Įstatymo projekto 4 str. numatyta pakeisti PJ 18 str. 4 d. ir išplėsti sąrašą asmenų, kam yra taikomos PJ nustatytos išlygos.

LRK atkreipia dėmesį, kad asmenys be pilietybės dažnai yra socialiai atskirti, turi menkas ir nepastovias lėšas, susiduria su informacijos dėl Lietuvos Respublikos pilietybės įgijimo trūkumu. Įprastai pilietybės įgijimas užtrunka ilgą laiką, reikalauja daug dokumentų surinkimo. JTVPK parengtoje ataskaitoje apie Gerąsias praktikas, reguliuojant prevenciją ir asmenų be pilietybės skaičiaus mažinimą¹ (toliau – JTVPK Gerosios praktikos) gerąja praktika laikoma rinkliavos mokesčio, kalbos, istorijos ir kultūros žinių reikalavimų netaikymas asmenims be pilietybės.

Remdamasi Konvencijos 32 str. ir siekiu mažinti asmenų be pilietybės skaičių, LRK siūlo asmenims be pilietybės taikyti PJ 18 str. 4 d. išlygas.

Dėl Įstatymo projekto 14 str., kuriuo įtvirtinamas PJ 38 str. 6 d. ir Įstatymo projekto 15 str., kuriuo įtvirtinamas PJ 39 str. 5 d. pakeitimų

Įstatymo projekto 14 str. ir 15 str. numatyta įtvirtinti Migracijos departamentą, kaip instituciją, kuri nustatytų, ar yra pakankamai duomenų dėl asmens lietuvių kilmės bei faktą, kad asmuo iki 1940 m.

¹ 2018 UN High Commissioner for Refugees (UNHCR): Good practices in nationality laws for the prevention and reduction of statelessness, prieinama: <https://www.refworld.org/docid/5be41d524.html>.

birželio 15 d. buvo Lietuvos Respublikos pilietis ar yra jo palikuonis, taip pat ar yra pakankamai dokumentų, patvirtinančių, kad asmuo gali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis. Nesant pakankamų įrodymų, šie duomenys galėtų būti nustatomi teismo tvarka.

LRK atkreipia dėmesį, kad vienu iš būdu mažinti asmenų be pilietybės skaičių, kaip rekomenduojama ir skatinama minėtose JTVPK gerosios praktikos pavyzdžiuose, yra asmenų be pilietybės statuso nustatymas (angl. *statelessness determination procedure*). Tokia procedūra nėra įtvirtinta Lietuvos teisės aktuose. Siūlytume svarstyti ir nustatyti procedūrą, kur Migracijos departamentas nustatytų, ar asmuo turi pilietybę ar yra asmuo be pilietybės, o nesant pakankamai duomenų apie asmens pilietybę, tos faktas galėtų būti nustatinėjamas teismo tvarka.

Dėkojame už suteiktą galimybę pateikti pasiūlymus ir tikimės, kad į šiuos pasiūlymus bus atsižvelgta, siekiant užtikrinti asmenų be pilietybės, bei užsieniečių, kuriems suteiktas Lietuvoje prieglobstis, galimybę integruotis į Lietuvos Respublikos visuomenę palengvinant pilietybės suteikimo bei nustatymo tvarką. Esame pasirengę tolimesniam bendradarbiavimui.

Su pagarba
Lietuvos Raudonojo Kryžiaus
Pabėgėlių ir migrantų programos vadovė
Eglė Samuchovaitė

Parengė: teisininkas Marius Taparavičius, tel. +370 622 75 776, el. paštas: marius@redcross.lt